

ЧАСТИНА 2

1

КЛАС

НАВЧАЄМО(СЬ)
УКРАЇНСЬКОЇ
РАЗОМ

Інтернет-
підтримка

Андрій Панченков
Ірина Старагіна
Ольга Романюк
Ольга Питюр

**Андрій Панченков
Ірина Старагіна
Ольга Романюк
Ольга Питюр**

Навчаємо(сь) української разом

Навчальний посібник для 1 класу
з навчання мовами національних меншин
закладів загальної середньої освіти
(у 2 частинах, з аудіосупроводом)

Частина 2

**Схвалено для використання
в освітньому процесі**

Видавництво «Ранок»
Харків
2022

Схвалено для використання в освітньому процесі

(Рішення Експертної комісії з педагогіки та методики початкової освіти
від 05.07.2022 (протокол № 2).

Зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі
та навчальним програмам за № 2.0032-2022)

Експерти:

С. М. Кеслер, учитель української мови та літератури, вчитель-методист Ужгородської
ЗОШ І—ІІІ ступенів № 10 з угорською мовою навчання імені Дойко Габора

В. О. Оленюк, учитель української мови та літератури, учитель-методист Грушівської гімназії-філії
Волоківської ТГ Чернівецького району Чернівецької області

О. Ф. Федоренко, кандидат педагогічних наук, начальник сектору професійного розвитку педагогічних
працівників Державної установи «Український інститут розвитку освіти», доцент кафедри спеціальної
та інклюзивної освіти Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка

Автори й видавництво висловлюють щире подяку

Санні Мустонен, доктору філософії, кафедра педагогічної освіти, Університет Ювяскюля (Фінляндія)
за слушні зауваження й конструктивні поради, що сприяли покращенню змісту навчального посібника

Умовні позначення:

Панченков А. О.

П16 Навчаємо(сь) української разом : навч. посіб. для 1 кл. з навчанням мовами нац. меншин закл.
загал. серед. освіти (у 2 частинах, з аудіосупроводом) : Ч. 2 / А. О. Панченков, І. П. Старагіна,
О. В. Романюк, О. В. Питюр. — Харків : Вид-во «Ранок», 2022. — 96 с. : іл.

ISBN 978-617-09-7644-4

УДК 811.161.2 (075)

Зміст навчального комплексу є виключно відповідальністю видавництва «Ранок» і не обов'язково
відображає погляди Європейського Союзу, Міністерства закордонних справ Фінляндії.

ISBN 978-617-09-7645-1
ISBN 978-617-09-7644-4 (ч. 2)

- © Панченков А. О., Старагіна І. П., Романюк О. В., Питюр О. В., 2022
- © Олійник Женья, ілюстрації, обкладинка, 2022
- © Мікеладзе Нато, ілюстрації, 2022
- © Гораш-Буланова Анастасія, макет, 2022
- © Ксенявка, фотографії, 2022
- © ТОВ Видавництво «Ранок», 2022

Всі права захищені.

Заборонено без письмового дозволу власників авторських прав використовувати
будь-яким чином цю книгу або будь-яку її частину.

Тема 5. Мої ігри

Розмови на майданчику

1.

Зараз Івасик у парку.
Падає сніг. Ось перша
сніжинка. А ось друга
сніжинка. Івасик дивується.

Це ковзанка. Тут діти.
Вони тренуються.
Ось Марта.
Вона має білі ковзани.
Марта катається добре.

Ось Данило.
Біля Данила Олена.
— Даниле, допомагай мені!
Я боюся!
— Олено, ось моя рука!
Тримайся!

Біля ковзанки глядачі.
Вони дивляться і радіють.

2.

- Що це?
- Це мої ковзани. Я катаюся на ковзанах.
А ти катаєшся на ковзанах?
- Ні, я маю лижі. Я катаюся на лижах.
- А він теж катається на лижах?
- Ні, він має санки. Він катається на санках.

3.

Це майданчик. Тут змагання.
Діти грають у хокей.
Ось перша команда. Її форма зелена.
Ось друга команда. Її форма біла.
Дві команди змагаються.
Ось ворота. Тут воротар.
Гравець номер сім швидко
наближається. Глядачі хвилюються.
Лунає слово «Гол!».

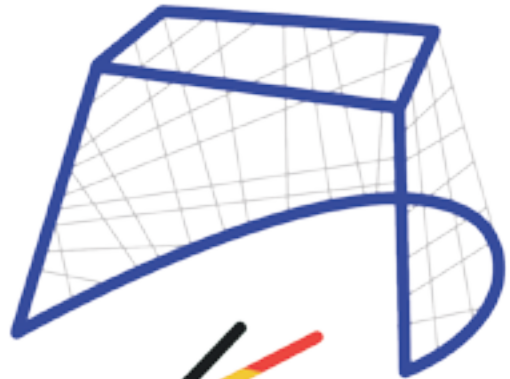
4.

Це ліва рука!
Ліворуч сніговик, ...

Це права рука!
Праворуч лижі, ...

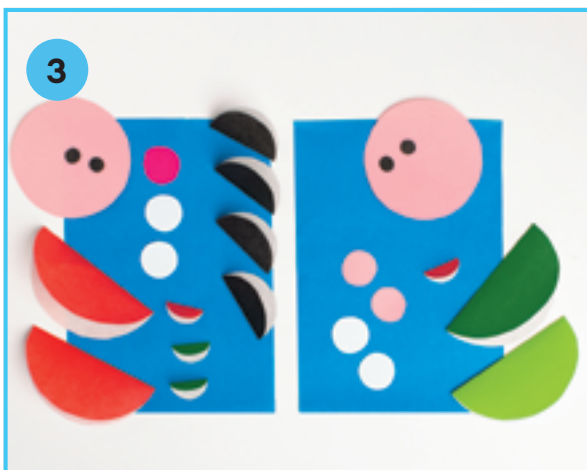
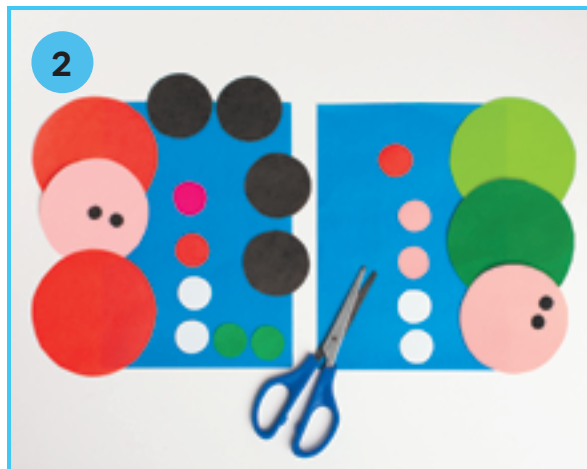
5.

Падав сніг,
Падав сніг —
Для усіх, усіх, усіх:
І дорослих, і малих,
І веселих, і сумних.
Оксана Сенатович

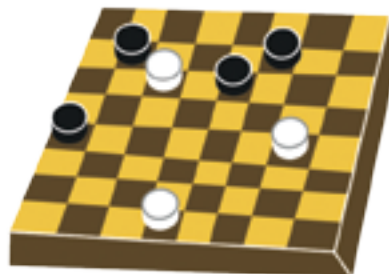
6.

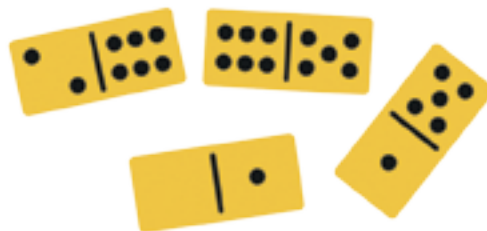
- Привіт! Я Зоряна! А ти?
- Привіт! Я Назар.
- Я катаюся на ковзанах!
- А де ти катаєшся?
- Ліворуч є велика ковзанка. Там я катаюся на ковзанах. А ти маєш ковзани?
- Так! Я маю ковзани, ключку і шайбу. Я граю в хокей!
- А де ти граєш у хокей?
- Праворуч є майданчик. Там я граю в хокей.

Настільні ігри

1.

Я маю шахи. Я граю в шахи.
А ти граєш у шахи?

2.

Я маю конструктор. Я буду
вежу. Ось перша цеглинка.
Вона синя. Вона знизу. Друга
цеглинка блакитна. Я кладу її
зверху. Третя цеглинка зелена.
Вона зверху. Я беру четверту
цеглинку. Вона жовта. Я кладу
її зверху. П'ята цеглинка
оранжева. Я кладу її зверху.
Шоста цеглинка червона.
Моя вежа має шість цеглинок.

3.

Це мозаїка. Тут один гравець. Данило грає швидко.

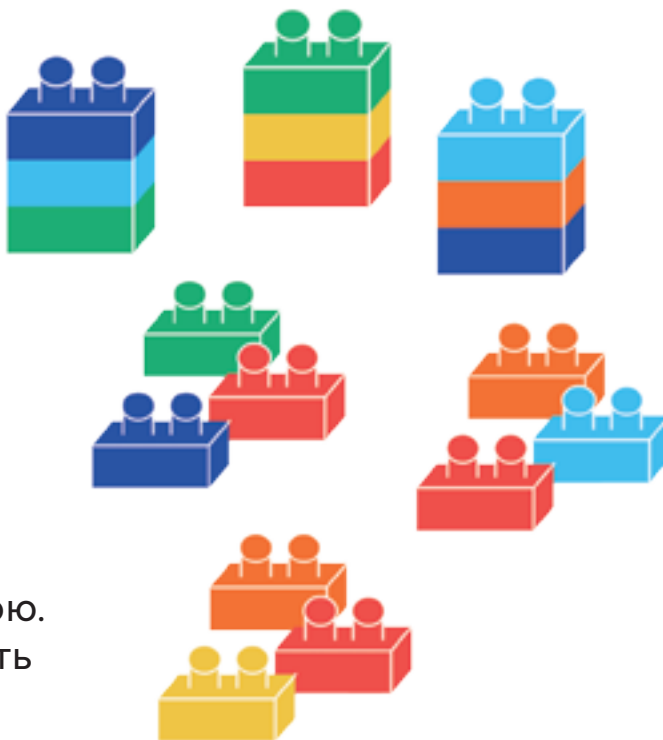
Це вежа. Тут два гравці. Оксана грає з Назаром. Вони грають повільно.

Це гра у слова. Тут багато гравців. Ось дві команди. Мама і тато грають з Мартою. А Данило грає з дідусем і з бабусяю.

4.

Синя цеглинка над
блакитною цеглинкою.
Зелена цеглинка під
блакитною цеглинкою.

Жовта цеглинка лежить
перед червоною цеглинкою.
Оранжева цеглинка лежить
за червоною цеглинкою.

5.

Це гра. Ось зелений трикутник.
А це червоний, синій,
блакитний і жовтий трикутники.
Це чотирикутник. Він фіолетовий.
А ось оранжевий чотирикутник.
А це хата. Складай хату.
Бери червоний трикутник.
Клади праворуч зелений
трикутник і жовтий трикутник.
Клади ліворуч блакитний
трикутник. Потім клади праворуч
синій трикутник. А ліворуч —
фіолетовий чотирикутник.
Тепер клади оранжевий
чотирикутник.

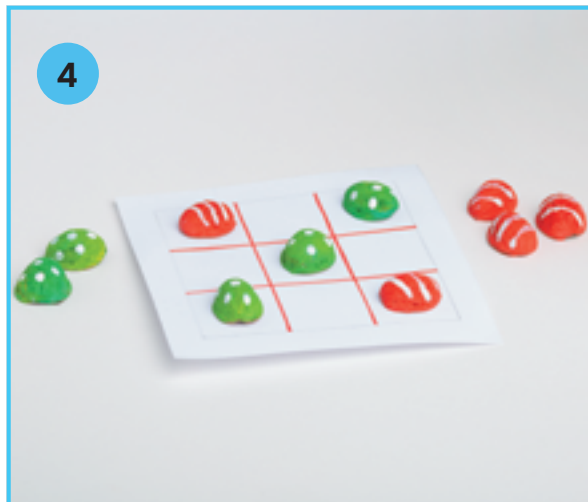
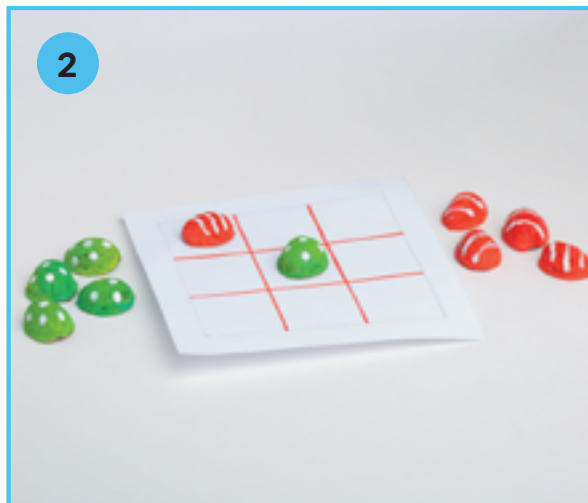
6.

- Це гра. Тут є поле, кубик, синя фішка і біла фішка.
Граємо?
- Так, граємо.
- Зараз твій хід. Кидай кубик. Бери фішку.
- Один. Роблю один крок. Тепер твій хід.
- Чотири. Роблю чотири кроки. Я перемагаю!
- Зараз мій хід. П'ять! Роблю п'ять кроків!
- А тут стрілка! Роби три кроки назад!
- Цікава гра!
- Так! Цікава гра! Тепер мій хід. Роблю три кроки!
І тут стрілка.
- Роби три кроки вперед!

7.

1. Грають два гравці.
2. Перший гравець має 5 фішок. Вони червоні. Другий гравець має 5 фішок. Вони зелені.
3. Спочатку перший гравець кладе фішку. Потім другий гравець кладе фішку.
4. Три червоні фішки або три зелені фішки у ряду — це перемога.

8.

- Вітаю, діти!
- Добрий день! Ми шукаємо цікаву гру.
- Скільки гравців?
- Два гравці.
- Ось цікава гра. Це вежа! Тут два гравці!
- Дякуємо! Ми маємо вежу!
- Ось конструктор. Тут багато цеглинок. Червона цеглинка, синя цеглинка, зелена цеглинка, жовта цеглинка, блакитна цеглинка, оранжева цеглинка.
- Ми маємо конструктор у класі.
- Ось доміно! Тут малюнки. І два гравці.
- Цікава гра! Дякуємо!

Рухливі ігри

1.

- Де діти?
- Вони в спортзалі.
- Що діти роблять?
- Вони грають у гру.
Це «Яструб».

Один, два, три —
Яструбом будеш ти.

- Тобі кого?
- Третього.
- То лови його.

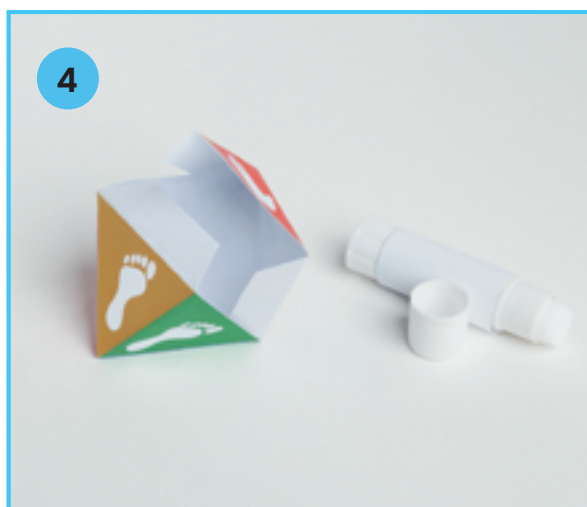
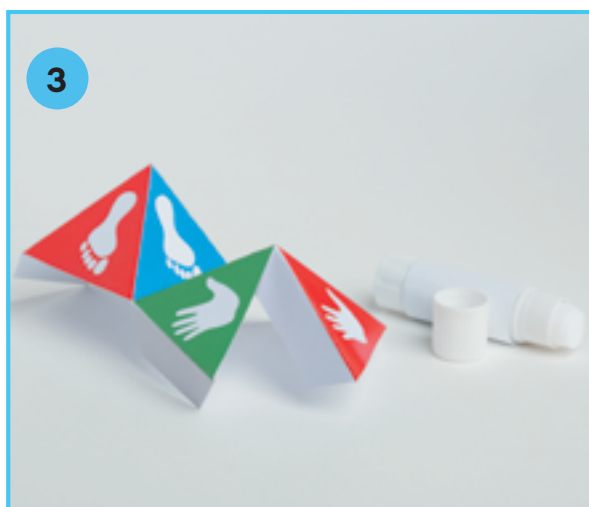
2.

Ось гра. Це «Твістер». Тут Олена і Марта.
Вони чекають. Назар крутить стрілку.

- Олено, права нога — червоний.
- Марто, ліва нога — зелений.
- Олено, ліва нога — жовтий.
- Марто, права нога — блакитний.
- Олено, права рука — жовтий.
- Марто, ліва рука — червоний.
- Олено, ліва рука — зелений.
- Марто, права рука — блакитний.

3.

Один, два —
Права нога,
Три, чотири —
Ліва рука.
П'ять, шість —
Колір шукай.
Сім, вісім —
Кубик тримай.

Один, два —
Ліва нога,
Три, чотири —
Права рука.
П'ять, шість —
Колір шукай.
Сім, вісім —
Кубик тримай...

4.

Діти грають. Це гра «Шукач». Іван шукає м'ячі.

Друзі допомагають. Вони говорять:

— Іване, два кроки ліворуч!

— Іване, м'яч біля тебе. Шукай!

Іван бере м'яч. Це перший м'яч. А де другий м'яч?

Діти говорять:

— Іване, три кроки праворуч!

— Іване, м'яч біля тебе. Шукай!

Іван бере м'яч. Це другий м'яч. А де третій м'яч?

Діти говорять:

— Іване, чотири кроки вперед!

— Іване, м'яч біля тебе. Шукай!

Іван бере м'яч. Це третій м'яч. А де четвертий м'яч?

Діти говорять:

— Іване, два кроки назад!

— Іване, м'яч біля тебе. Шукай!

Іван бере м'яч. Це четвертий м'яч.

5.

Грають кішка і миші. Зараз кішка спить. А миші бігають.
Учитель говорить:

— Ранок! Кішко, лови! Миші, тікайте!

Миші тікають швидко. Перша миша вже у хаті. Друга миша тікає праворуч. Там її хата. Третя миша тікає ліворуч. Четверта миша уже перед хатою. А там чекає кішка. Вона ловить мишу.

Учитель говорить:

— Тепер ти — кішка!

Кішка спить. А миші бігають. Учитель говорить:

— Ранок! Кішко, лови! Миші, тікайте!

6.

- Наша гра «Яструб». Вона швидка. Ми рахуємо і бігаємо.
- Наша гра «Шукач». Вона повільна. Ми говоримо і шукаємо.
- Наша гра «Твістер». Вона кумедна. Ми слухаємо і вибираємо.
- Наша гра «Кішка і миші». Вона цікава. Ми ловимо і тікаємо.

Тема 6. Мої можливості

Моє здоров'я

1.

Марта малює і розповідає.
Івасик слухає.

Ось людина. Тут голова.
Це права рука, а це ліва рука.
Це права нога, а це ліва нога.

На голові волосся.
А це праве вухо і ліве вухо.
Ось обличчя. Це око.
І це око. А це рот.
Над ротом ніс.

Овва, Івасику! Тепер
над ротом вуса, а під
ротом борода.

2.

Це мило.

Бери мило.

Відкривай кран.

Намилюй руки.
Закривай кран.

Це кран.

Мий кожен палець.

Відкривай кран.
Змивай мило.

3.

Щітку під воду.

Пасту на щітку.

Відкривай рот.

Це щітка.

Чисть кожен зуб.

Промивай рот.

Мий щітку.

Це паста.

4.

Зоряна спить у ліжку,
а кішка на килимі.

Зоряна прокидається
і вигинає спину. Кішка теж
прокидається і вигинає спину.

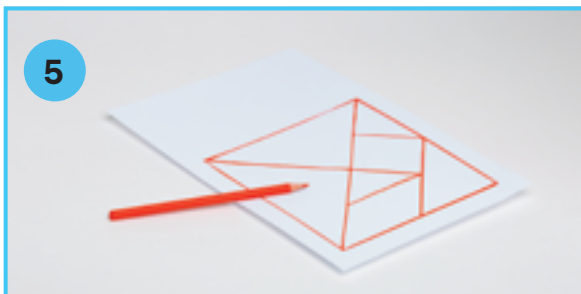
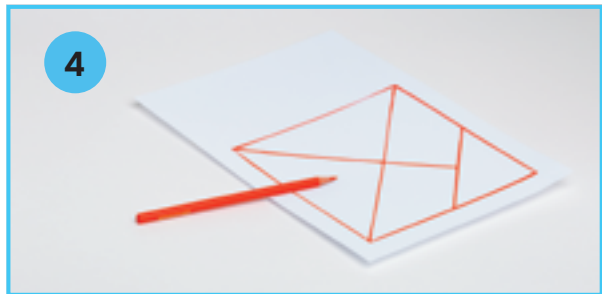
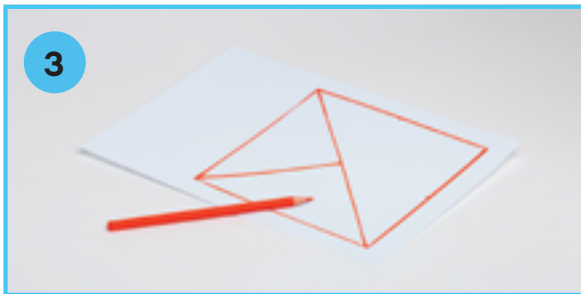
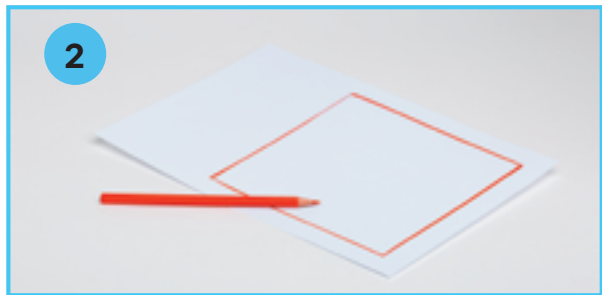

Зоряна піднімає ногу.
А кішка піднімає голову.

Зоряна чистить зуби.
А кішка миє вухо.

5.

Складай людину. Хлопчик біжить. Бери оранжевий чотирикутник. Це голова. Клади під ним синій трикутник. Ліворуч клади зелений чотирикутник. Це руки. Потім клади під синім трикутником червоний трикутник. А ліворуч зелений трикутник. Тепер клади праворуч синій трикутник. А під ним жовтий трикутник. Це ноги.

6.

- Я пишу.
- А ти пишеш?
- Так.
- А він пише?
- Ні.

- Ми пишемо.
- А ви пишете?
- Так.
- А вони пишуть?
- Ні.

7.

Добрий день, діти! Я медсестра. Зараз ми миємо руки. Ось ліва рука! Ось права рука! Беремо мило. Відкриваємо кран. Намилюємо руки. Закриваємо кран. Миємо кожен палець. Перший. Другий. Третій. Четвертий. П'ятий. Шостий. Сьомий. Восьмий. Дев'ятий. Десятий. Відкриваємо кран. Змиваємо мило. Закриваємо кран. Дякую!

У лікаря

1.

Це ковзанка. Тут Назар катається на ковзанах. Він їде швидко.

Назар падає. Його рука болить.

Це лікарня. Тут лікар. Біля Назара мама. Лікар запитує Назара, а Назар відповідає. Назар хвилюється. Лікар оглядає руку і лікує.

Це школа. Назар у класі. Учні допомагають Назару. Він усміхається.

2.

Лікар наш відважний,
До дітей уважний,
Він безпечно нас лікує,
Від усіх хвороб рятує.

3.

- Ой, бабусю, чому твої вуха такі великі?
- Щоб тебе добре чути!

- Ой, бабусю, а чому твої очі такі великі?
- Щоб тебе добре бачити!

- Ой, бабусю, а чому твої руки такі великі?
- Щоб тебе добре схопити!

- Бабусю, а чому твої зуби такі великі?

4.

Черепаша може плавати.
Рисеня може бігати.
Бедрик може літати.

5.

— Хлопчик співає. А ти можеш співати?
— Так. Я можу співати.

6.

- Добрий день! Мене звати Аха.
- Добрий день! А я лікарка Сова. Що тебе турбує, Ахо?
- Лікарко, я хочу мати нові окуляри!
- Я можу допомогти. Сідай! Знімай окуляри! Називай малюнок.
- Це слон, а це чайник. Це літак. А це кінь.

- Добрий день! Мене звати Еня.
- Добрий день! А я лікар Ведмідь. Що тебе турбує, Еню?
- Лікарю, мій зуб болить!
- Я можу допомогти. Сідай! Який зуб болить?
- Болить тут.

- Добрий день! Мене звати Рик.
- Добрий день! А я лікар Їжак. Що тебе турбує, Рику?
- Лікарю, моя нога болить!
- Я можу допомогти. Сідай! Яка нога болить? Перша? Друга? Третя? Четверта? П'ята? Шоста?
- Друга ліворуч.

7.

- Добрий ранок!
- Привіт!
- Я маю пиріг!
- Можемо снідати.
- Ні, спочатку ми миємо руки і чистимо зуби.
- Добре.
- Ось мило і рушник.

- Дякую!
- А ось щітка і паста.
- Дякую!
- Відкривай рот. Чисть зуби.
- Добре!
- Можемо снідати!
- Ні! Тепер ти мий руки і чисть зуби!

Моя суперсила

1.

2.

Назар малює олівцем.
Оксана малює пензликом.
Захар малює крейдою.
Олена малює фломастером.

3.

Назар їсть ложкою.
Оксана їсть виделкою.

Захар їсть рукою.
Олена їсть паличкою.

4.

- Я вмю вишивати. Це моя суперсила.
А ти вмеш вишивати?
- Так! Я вмю вишивати. Але я люблю
майструвати. Це моя суперсила.

5.

Хто це?	Це черепаха.
Скільки їй років?	Їй 6 років.
Яка вона?	Вона зелена і велика.
Що вона вмiє робити?	Черепаха вмiє бiгати. Це її суперсила.

6.

Я вмію фантазувати.
Зараз я великий динозавр.

Я вмію дружити.
Зараз я з Оленою та Оксаною.

Я вмію спостерігати.
Зараз я біля годівниці.

Я вмію досліджувати.
Зараз я у парку.

7.

- Я умію читати. Я читаю голосно. Це моя суперсила.
- Я умію малювати. Я малюю добре. Це моя суперсила.
- Я умію фантазувати. Я фантазую цікаво. Це моя суперсила.
- Я умію рахувати. Я рахую швидко. Це моя суперсила.

Я допомагаю іншим

1.

Хом'як — це тварина.
Він любить їсти буряк.
Я піклююся про хом'яка.

2.

— Кактус — це тварина?
— Ні, кактус — це рослина.

3.

— Хто це?
— Це тварина. Це гусак.
— Ти піклуєшся про гусака?
— Так, я годую гусака.

— Що це?
— Це рослина. Це малина.
— Ти піклуєшся про малину?
— Так, я поливаю малину.

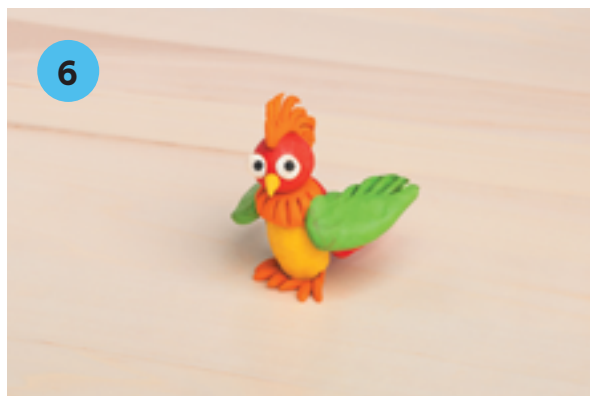

4.

Це ярмарок у школі. Тут діти і дорослі.
Вони хочуть допомагати тваринам.
Назар ліпить іграшку. Захар вишиває картину.
Олена та Оксана продають.
Дорослі дивляться і купують.
Діти збирають гроші для тварин.

5.

Папуга

Наш папуга голосистий
Має піджачок барвистий.
Хоче все на світі знати,
Щоби нам розповідати.

6.

Діти допомагають дорослим.
Марта вміє фотографувати.
Вона допомагає дідусю
фотографувати.

Данило вміє годувати
козу. Він допомагає
бабусі годувати тварину.

Марта вміє ліпити вареники.
Вона допомагає бабусі
готувати обід.

Данило вміє поливати.
Він допомагає дідусю
поливати квіти.

7.

- Привіт! Ти хто?
- Привіт! Я рослина! Я кактус. Я зелений. А ти хто?
- І я рослина! Я фіалка. Мої квіти фіолетові.
- Хто піклується про тебе?
- Про мене піклується Зоряна.
- А про мене піклується Назар.
- Що ти любиш?
- Я люблю сонце! А ти любиш сонце?
- Так, я люблю сонце і воду. Зоряна поливає мене вранці у понеділок і у п'ятницю.
- А я не люблю воду. Назар поливає мене вранці у середу.

Тема 7. Мій одяг

Погода

1.

Зараз зима.
Сьогодні хмарно і морозно.
Біля дерева велика
кучугура снігу.
І на годівниці сніг.
Діти мають зимовий одяг.

Зараз весна.
Сьогодні сонячно і тепло.
Біля дерева велика
калюжа води.
А на годівниці бурулька.
Діти мають весняний одяг.

2.

Марта малює Данила.
Івасик дивиться.

Ось Данило. Він має одяг.
Це штани. А це светр.
Ось права шкарпетка,
а це ліва шкарпетка.

Наш Данило хоче гуляти.
Він одягає шарф.
А це куртка і шапка.
На вулиці холодно.

Овва, Івасику! Добре!
Так, на вулиці холодно.
Ось взуття. Данило взуває
лівий чобіт і правий чобіт.

Це шафа. Тут одяг Марти і Данила.

1. Піжама.	6. Вишиванка.
2. Піджак.	7. Шорти.
3. Сукня.	8. Джинси.
4. Спідниця.	9. Пальто.
5. Сорочка.	10. Шуба.

4.

- Де мій кросівок?
- Лівий кросівок?
- Ні, правий.
- Ось твій кросівок. Тримай. А де мої кросівки?
- Вони сині або зелені?
- Мої кросівки сині.
- Ось вони. Біля шафи.
- Дякую!

5.

Сьогодні день народження Бедрика. Черепаха дарує Бедрику жовтий светр. Бедрик радіє. Тепер у нього два светри. Один червоний, інший — жовтий. У понеділок Бедрик одягає червоний светр. У вівторок він одягає жовтий светр. Черепаха радіє разом із Бедриком.

6.

Дощик

Дощик чисто,
Дощик чисто
Умиває наше місто.
Умиває він топольки,
І травичку, і квітки.
І розкриті парасольки,
І барвисті парасольки
Під дощем
Немов грибки.

Надія Кир'ян

7.

- Привіт! Я ліва біла шкарпетка!
- Привіт! Я права рожева шкарпетка!
- Ти схвильована?
- Так! Марта шукає праву білу шкарпетку! Можеш допомогти?
- У шафі є біла шкарпетка. На ній малюнок кактуса. Це вона?
- Ні!
- На полиці лежить біла шкарпетка. На ній малюнок папуги. Це вона?
- Ні!
- Біля ліжка є біла шкарпетка. На ній спить кішка.
- Так, це вона! Дякую! Марто! Права шкарпетка тут!

Справи

1.

Весняний день. Сонце світить яскраво. Сніг тоне швидко. Ось і наша хата. Під хатою ще кучугура. А біля хати вже струмок. На хаті птах. Це наш Лелека Ека. Тепер він удома. Черепаха Аха, Бедрик Рик і Рисеня Еня радіють. Вони зустрічають друга.

2.

Птахів зустрічаємо,
весну закликаємо!

3.

Івасик і Тато дивляться мультфільм. Там дівчинка. Вона має чорний жилет. Її спідниця зелена, а фартух і блузка білі. Вона одягає червоний капелюх, бере кошик і йде до бабусі.

Марта читає книгу. Вона дивиться на малюнок. Там Карлсон. Він має зелений светр. Його штани білі, а взуття і шкарпетки коричневі. На штанах червоний гудзик. Він натискає на гудзик і летить.

Данило грає роль. Він має білу сорочку. Його штани сині, а капелюх і жилет червоні. Він взуває коричневі чоботи і виходить на сцену.

Мама малює картину. Там королева. Вона має корону. Її сукня блакитна, а взуття і рукавички білі. Королева їде на санках.

4.

Я перукарка. Мій робочий одяг — фартух і рукавиці. Це перукарня. Я тут працюю.

Я шахтар. Мій робочий одяг — штани, куртка і каска. Це шахта. Я тут працюю.

Я фермер. Мій робочий одяг — комбінезон і кепка. Це ферма. Я тут працюю.

Я аптекарка. Мій робочий одяг — халат і маска. Це аптека. Я тут працюю.

5.

- Привіт, Еко!
- Привіт, Еню!
- Ти сумний?
- Так! Мені холодно!
- Холодно? Зараз весна!
- Тобі добре! Ти маєш шубу! А я не маю. У мене є кепка і чоботи!
- Кепка і чоботи — це весняний одяг! Тобі ще треба купити куртку!
- Добре! Де продають куртки?
- У магазині. Магазин біля перехрестя.
- Дякую!

Дбаю про одяг

1.

На вулиці тепло. Марта і Данило радіють дощу. Вони стрибають у калюжі. Марта має жовті гумові чоботи. А Данило має зелені гумові чоботи.

Данило заходить у коридор. Його куртка брудна. На ній велика сіра пляма. Ось щітка. Данило чистить куртку.

Марта теж у коридорі. Вона тримає свої гумові чоботи. На них бруд. Ось ганчірка. Марта миє чоботи.

А це балкон. Тут висить куртка. Вона сохне. Біля шафи стоять чоботи. Вони теж сохнуть.

2.

Це класна кімната. Тут діти і вчителі. У класі велика коробка. У ній старий одяг. Тут футболки, штани, сорочки, сукні. Назар має ножиці. Він ріже старий одяг. Захар міряє клаптик. Ось великий клаптик. Ось малий клаптик. Оксана подає клаптики. Учитель і учителька шиють. Це ковдра. На такій ковдрі добре грати.

3.

Сьогодні треба прати. Тато несе одяг. Ось білий шарф. Це біла сорочка. А це білі шкарпетки. Івасик хоче допомагати. Він несе шкарпетку. Але шкарпетка червона.

4.

Зараз треба прасувати. Мама несе чистий жовтий фартух. Ось рожева піжама. Це зелені штани. Марта і Данило допомагають. Вони складають одяг у шафу.

5.

- Добрий день!
- Добрий день!
- Мені треба купити нове взуття.

- Ось чоботи.
- А це кросівки.
- А на полиці черевики.
- Я хочу вибрати чоботи.

- Який розмір?
- Я не знаю.
- Треба міряти.
- Ось лінійка.
- Десять!

- Який колір?
- Жовтий!
- Прошу! Ось чудові чоботи!
- Дякую! Вони мені подобаються.
- Я купую їх.

6.

Стару шкарпетку я беру,
Старанно у воді перу.
Нове життя їй подарую
І гусинь з неї я змайструю.

7.

- Привіт! Я синя куртка.
Мені багато років.
Але я допомагаю людям.
З мене шують рюкзак.
Марті треба носити книжки.
- Привіт! Я коричневий светр.
Мені теж багато років.
І я допомагаю людям.
З мене шують ведмедя.
Івасик хоче мати іграшку.

Тема 8. Мій дім

Тут я живу

- Добрий день, друзі!
Запрошую вас до своєї оселі.
- Дякуємо! Ми йдемо!

- Яке цікаве дерево!
- Це не дерево. Це вішалка для одягу!
- А це що?
- Це полиця для взуття.
А тут біля дверей комод.

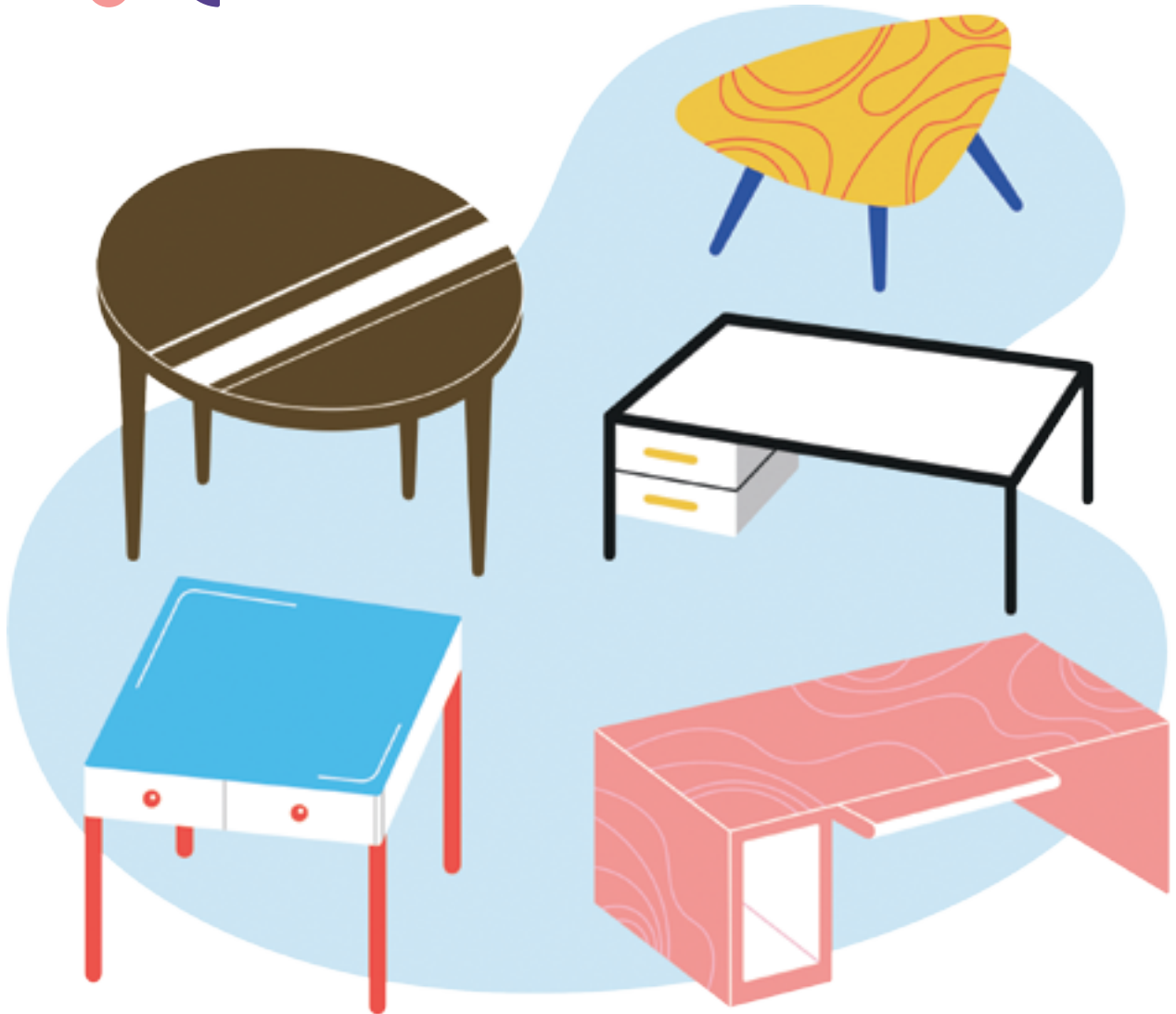

- Який цікавий килим!
- Так! Можемо погратися!
Знайди три однакові жаби!
- Ось одна біля крісла, а друга біля шафи. А де третя?
Ой, тут торшер! Третя жаба під ним!

- Яка цікава ваза!
- Так! Це ваза для печива!
Пригощайтеся! Смачного!

2.

Це магазин. Тут продають меблі.
Ека хоче купити новий стіл.
Продавець показує йому різні столи.
Ось обідній стіл. Він круглий.
Ось письмовий стіл. Він прямокутний.
Ось журнальний стіл. Він трикутний.
Ось кухонний стіл. Він квадратний.
А це комп'ютерний стіл. Він має
полицю. Ека купує комп'ютерний стіл.

3.

Це майстриня. Ось глина.
Вона робить горщик із
глини. Це глиняний горщик.

Це майстриня. Ось скло.
Вона робить іграшку зі
скла. Це скляна іграшка.

Це майстер. Ось дерево.
Він робить стілець із
дерева. Це дерев'яний
стілець.

Це майстер. Ось метал.
Він робить вішалку
з металу. Це металева
вішалка.

4.

Це стіл. Тут лампа.
Це настільна лампа.

Це стіна. Тут лампа.
Це настінна лампа.

5.

Це великий будинок.
Він високий. Тут є ліфт.
Ось під'їзд. Перед
під'їздом є сходи і пандус.

Це невеликий будинок.
Він невисокий. Тут немає
ліфта. Ось ганок. Перед
ганком є квіти і лавка.

6.

І дорослим, і малятам,
і пухнастим кошенятам —
Всім приємно в нього сісти.
Це — зручне м'якеньке крісло.
Ольга Сміян

7.

- Привіт! Я торшер!
- Привіт! А я лампа!
- Що ти тут робиш?
- Я стою біля ліжка на комоді. У ліжку Івасик. Тато читає йому. Я допомагаю.
- А я стою біля крісла на килимі. У кріслі бабуся вишиває. Я теж допомагаю.
- А я завтра можу стояти не на комоді, а на полиці.
- А я не можу стояти на комоді. І на полиці я теж не можу стояти. Мені сумно.
- Не сумуй. Сьогодні ти стоїш у спальні, а завтра можеш стояти у вітальні.
- Так! Ми і тут, і там допомагаємо людям.

Де живуть тварини?

1.

Це ліс. Тут живе ведмідь.
Ведмідь — це звір. Він має
житло. Це його барліг.

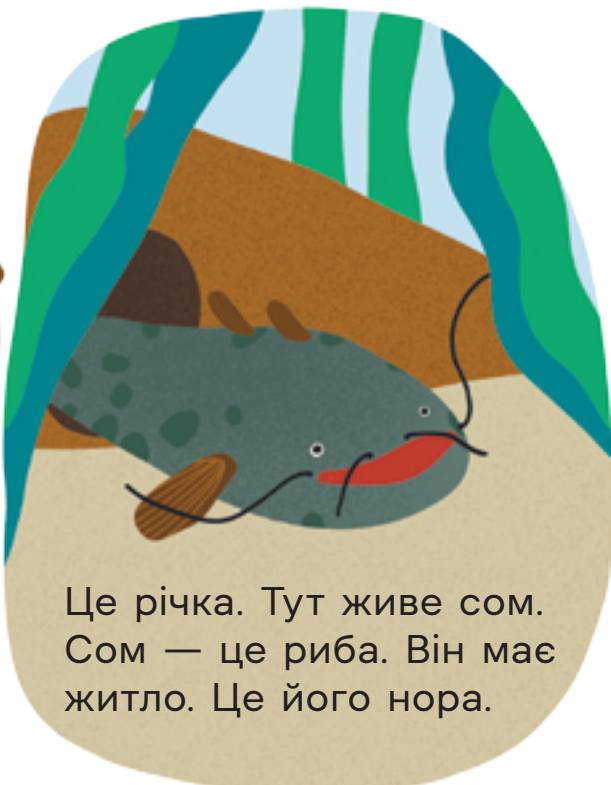
Це гори. Тут живе орел.
Орел — це птах. Він має
житло. Це його гніздо.

Це поле. Тут живе мураха.
Мураха — це комаха. Вона
має житло. Це її мурашник.

Це річка. Тут живе сом.
Сом — це риба. Він має
житло. Це його нора.

2.

У гнізді живе сорока.

У норі живе борсук.

3.

Це дупло. Тут живе бджола.

4.

Це шпак. А це шпаківня.
Діти роблять шпаківню
для шпака. Шпак живе
у шпаківні.

Це бджола та її сім'я. А це
вулик. Майстер робить вулик.
Бджоли живуть у вулику.

Це собака. А це буда.
Майстер робить буду.
Собака живе у буді.

Це риби. А це акваріум.
Майстер робить акваріум.
Риби живуть в акваріумі.

5.

Це ферма. Ось іде людина. Це фермер Дмитро.
А ось біжить тварина. Це собака Бровко. На фермі
багато тварин. Ось стайня. Тут живе кінь. Ось хлів.
Тут живе коза. А це курник. Тут живе півень.

6.

Спинонька чорненька,
Грудонька біленька,
Пташенька швиденька —
Ластівка маленька.

7.

- Я дятел. Ось дерево. Я хочу жити тут і роблю дупло.
- Я сова. Не займай моє дерево. Я тут живу. Зараз день. Сиви сплять. І я хочу спати.
- Я білка. Я тут живу. Це моє дерево. Зараз день. Білки не сплять. І я хочу стрибати.
- Я бджола. Тут живе моя сім'я. Дерево велике. І ми можемо жити тут усі. І птахи, і звірі, і комахи.

Вулиця

1.

Ось наш двір. Це великий будинок. Тут живе багато людей. Перед будинком є майданчик. Зараз день. На майданчику шумно. Діти граються. Ось дерев'яна гірка та металева гойдалка. За гіркою є металева карусель. Напроти гойдалки є малий дерев'яний будинок.

Настає вечір. Діти вдома. На майданчику тихо. Ось перший ліхтар. Він біля каруселі. Ось другий ліхтар. Він під деревом. Ось третій ліхтар. Він над лавкою. Ось четвертий ліхтар. Він біля гойдалки. Ліхтарі починають яскраво світити.

2.

- Привіт, Ахо! Тут місце для сміття?
- Привіт, Еко! Так! Сміття треба сортувати. Ось синій бак. Сюди кидай папір.
- А куди я можу кидати пластик?
- Туди! У жовтий бак! Він для пластику.
- А ще у мене є скляна пляшка. Куди я можу кидати скло?
- Обережно! Скло — це небезпечно! Ось зелений бак. Він для скла.
- Дякую, Ахо! Тепер я вмію сортувати сміття!

3.

Ось наше село. Це вулиця. Тут паркан. За парканом хата. Навколо хати сад. На паркані виноград. Перед парканом лавка. Біля лавки кущ. Це калина. Праворуч від калини криниця. Ліворуч від калини хвіртка. Тут живуть бабуся Ганна і дідусь Богдан.

Всі права захищені.

Заборонено без письмового дозволу власників авторських прав використовувати будь-яким чином цю книгу або будь-яку її частину.

4.

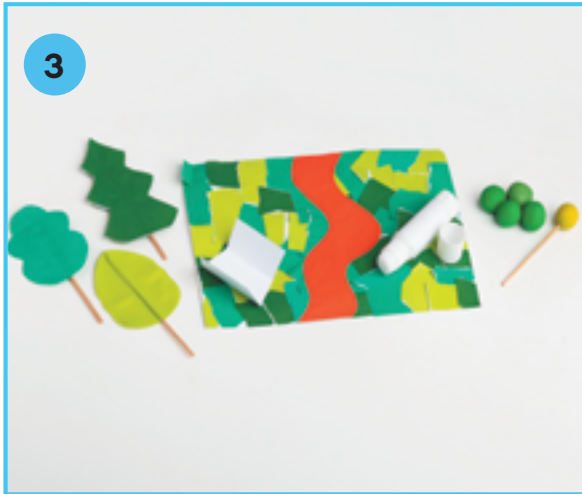
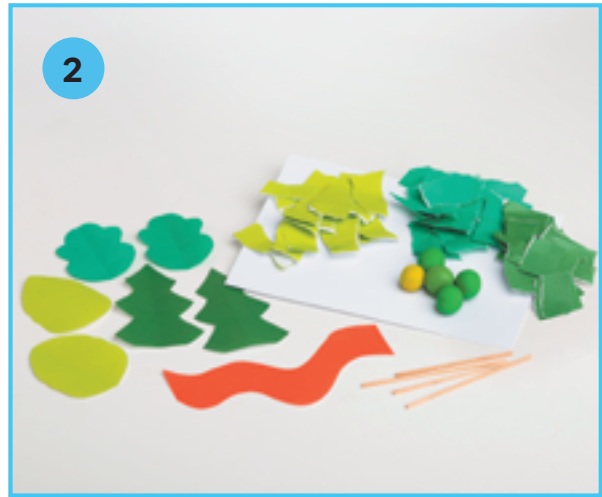
- Привіт! Я Михайло.
Як тебе звати?
- Я Арсен. Я тепер живу
на цій вулиці.
- У якому будинку?
- У будинку номер п'ять.
- Я знаю цей будинок.
Біля нього гойдалка
і ялинка. А я живу
поруч. Мій будинок
номер три.
- Перед ним є великий
квітник?
- Так, ми любимо квіти.

5.

Це місто. Ось вокзал.
Там шумно. Поруч із вокзалом
великий супермаркет.
Напроти супермаркету аптека.
Праворуч від аптеки стадіон.
Там весело. За стадіоном
парк. У парку фонтан.
Там гарно. Перед парком
школа. Біля школи музей.
Ліворуч від музею театр.
Там цікаво.

6.

Жолудь-крихітка зростав,
Величезним дубом став.
Дуб могутній і красивий —
Повний величі та сили.
Ольга Сміян

7.

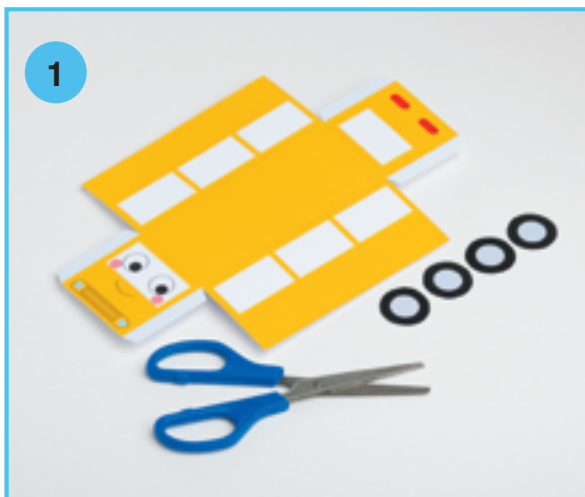
Це вулиця Лісова. Будинок номер п'ять. Тут живе Лисиця.
Це вулиця Паркова. Будинок номер шість. Тут живе Дятел.

8.

— Біля мого будинку є один магазин і дві аптеки.
Але біля мого будинку немає театру і музею.
— А біля мого будинку є ... . Але біля мого будинку немає ... .

9.

Я автобус номер сім. Я везу людей. Ось моя перша зупинка. Це стадіон. Тренери, гарного дня!
 Обережно! Двері зачиняються. Наступна зупинка «Школа».
 Діти, гарного дня!
 Наступна зупинка «Лікарня».
 Лікарі, гарного дня!
 Обережно! Двері зачиняються. Наступна зупинка «Театр».
 Актори, гарного дня!
 Обережно! Двері зачиняються.
 Тепер перерва. Я відпочиваю. Гарного всім дня!

Моя країна — Україна

1.

Україна — велика країна. Тут є міста і села.

Я живу у місті Ужгород.

Я живу у селі Стародубівка.

Я живу у селі Веселе.

Я живу у місті Одеса.

2.

Друзі, привіт!
Я люблю мандрувати.
Я зараз біля моря.
Тут хмарно і шторм.
А ви зараз де?

Я зараз у степу. Тут сонячно і вітер.

Я зараз біля озера. Тут тепло і туман.

Я зараз у горах. Тут холодно і дощ.

3.

Куди їде автобус?
Автобус їде у село.

Куди летить літак?
Літак летить
у аеропорт.

Куди летить
гелікоптер?
Гелікоптер
летить у гори.

Куди їде поїзд?
Поїзд їде у місто.

4.

Звідки їде Марта? Марта їде з міста. Чим їде Марта? Марта їде автобусом.

Звідки їде тато Орест? Тато Орест їде із села. Чим їде тато Орест? Тато Орест їде автомобілем.

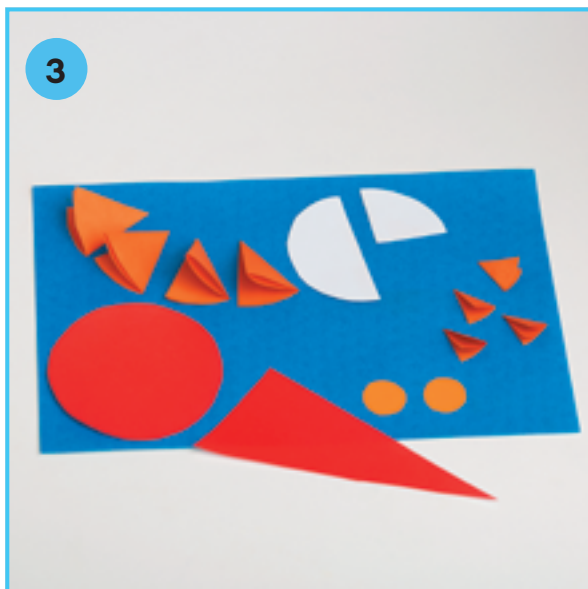
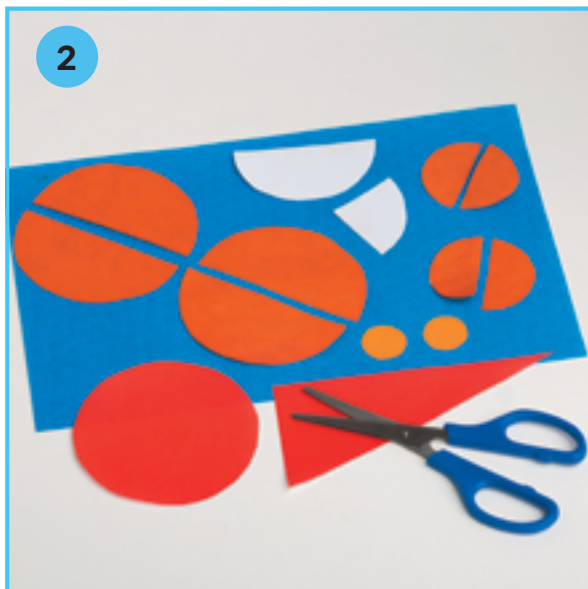

Звідки їде Назар? Назар їде з магазину. Чим їде Назар? Назар їде велосипедом.

Звідки їде Олена? Олена їде з бібліотеки. Чим їде Олена? Олена їде самокатом.

5.

Гелікоптер

Ну, сідай в гелікоптер!
Небом він летить тепер.
Гарно бачити з гори
Клумби, вулиці, двори!

Катерина Трофимова

6.

- Привіт! Я літак! Я можу летіти високо в небі. Люди хочуть мандрувати. Я допомагаю їм.
- Привіт! Я лелека Ека! Я птах. Я теж можу летіти високо в небі. Я теж люблю мандрувати.
- Я можу летіти над хмарами. Там красиво і холодно. Я люблю небо і сонце.
- А я можу летіти під хмарами. Тут красиво і тепло. Я люблю поля і дерева.
- Бувай!
- Бувай!

Тема 9. Мої смаки

Мої вподобання

Ріпка

(українська народна казка)

Дід садить ріпку.

Ось ріпка велика-велика.

Дід тягне, тягне ріпку.
Не може витягти.

Дід кличе бабу. Бабо,
допомагай рвати ріпку!

Дід і баба тягнуть, тягнуть ріпку. Не можуть витягти.

Баба кличе онуку. Онуко, допомагай рвати ріпку!

Дід, баба і онука тягнуть, тягнуть ріпку. Не можуть витягти.

Онука кличе собаку. Собако, допомагай рвати ріпку!

Дід, баба, онука і собака тягнуть, тягнуть ріпку. Не можуть витягти.

Собака кличе кішку. Кішко, допомагай рвати ріпку!

Дід, баба, онука, собака
і кішка тягнуть, тягнуть
ріпку. Не можуть витягти.

Кішка кличе мишку.
Мишко, допомагай рвати
ріпку!

Дід, баба, онука, собака,
кішка і мишка тягнуть,
тягнуть ріпку.

Ось яка велика наша ріпка!

2.

Діти грають. Це гра «Ріпка». Грають дід, баба, онука, собака, кішка і миша. Гравці стоять на своїх місцях.

Миша говорить:

— Діду, треба рвати ріпку.

Дід відповідає:

— Зачекай! Вона ще росте!

Миша говорить:

— Бабо, треба рвати ріпку.

Баба відповідає:

— Зачекай! Вона ще росте!

Миша говорить:

— Онуко, треба рвати ріпку.

Онука відповідає:

— Зачекай! Вона ще росте!

Миша говорить:

— Собако, треба рвати ріпку.

Собака відповідає:

— Зачекай! Вона ще росте!

Миша говорить:

— Кішко, треба рвати ріпку.

Кішка відповідає:

— Зачекай! Вона ще росте!

Миша говорить:

— Де ріпка? Ріпки немає!

Усі гравці бігають і шукають нове місце.

Гравець без місця стає мишою.

3.

Ріпка

На городі виростає,
Сили набирає,
Разом з дружною сім'єю
В казку потрапляє.

4.

Словник

аква́ріум	ковза́ні	рі́пка
бак	комо́д	самока́т
бджола́	констру́ктор	са́нки
борсу́к	коро́бка	сніжінка
бу́да	коро́на	сом
буру́лька	кран	соро́ка
велосипе́д	кре́йда	соро́чка
виде́лка	крини́ця	спідни́ця
виногра́д	кросі́вок	спортивна фо́рма
виші́ва́нка	ку́ртка	су́кня
вішалка	ла́стівка	торше́р
ву́лик	лі́жі	фарту́х
ву́хо	лі́кар	фіа́лка
гелікопте́р	ліхта́р	фі́шка
гніздо́	ло́жка	фонта́н
гра	лото́	футбо́лка
гро́ші	ма́ска	хала́т
гу́дзик	ми́ло	чо́біт
джінси	моза́їка	ша́йба
диноза́вр	мура́ха	ша́пка
діду́сь	насті́льна ла́мпа	ша́рф
жиле́т	о́ко	ша́хи
зубна́ па́ста	окуля́ри	ша́шки
зубна́ щі́тка	оливе́ць	шка́рпе́тка
ка́ктус	оре́л	шо́рти
калі́на	па́личка	шпак
калю́жа	пальто́	шпакі́вня
карусе́ль	парка́н	штани́
ка́ска	піджа́к	шу́ба
ке́пка	піжа́ма	щі́тка
ключо́чка	по́їзд	я́струб

Зміст

Тема 5. Мої ігри

Розмови на майданчику	4
Настільні ігри	10
Рухливі ігри	16

Тема 6. Мої можливості

Мое здоров'я	22
У лікаря	28
Моя суперсила	34
Я допомагаю іншим	40

Тема 7. Мій одяг

Погода	46
Справи	52
Дбаю про одяг	58

Тема 8. Мій дім

Тут я живу	64
Де живуть тварини?	70
Вулиця	76
Моя країна — Україна	82

Тема 9. Мої смаки

Мої вподобання	88
--------------------------	----

Словник	94
--------------------------	-----------

«Навчаємось разом» — це програма співпраці між Україною та Фінляндією. Її було розпочато в липні 2018 року, а наприкінці 2018 року до проєкту приєднався ЄС, що надав додаткове фінансування для підвищення якості викладання української мови серед національних меншин. Проєкт реалізує компанія FCG Finnish Consulting Group Ltd. Він має національне охоплення та спрямований на підтримку реформи Нової української школи (НУШ), особливо в галузі початкової освіти. Основними цілями проєкту є увідповіднення викладання й адміністрування в школах стандартам НУШ; популяризування цієї реформи серед освітян і широкої громадськості; удосконалення освітнього середовища в 1-12 класах.

Навчальне видання
ПАНЧЕНКОВ Андрій Олексійович,
СТАРАГІНА Ірина Петрівна,
РОМАНЮК Ольга Володимирівна,
ПІТІЮР Ольга Василівна

«НАВЧАЄМО(СЬ) УКРАЇНСЬКОЇ РАЗОМ»
Навчальний посібник для 1 класу
з навчанням мовами національних меншин
закладів загальної середньої освіти
(у 2 частинах, з аудіосупроводом)
(Частина 2)

Схвалено для використання в освітньому процесі

Редактор *Ю. М. Миронова.*
Технічний редактор *С. О. Петрачков.*
Комп'ютерна верстка *Ю. О. Неджеря.*
Коректор *В. П. Нестерчук.*

ФП470453У. Формат 84×108/16. Папір офсетний. Гарнітура Inerta.
Друк офсетний. Ум. друк. арк. 10,08.

ТОВ Видавництво «Ранок»,
вул. Космічна, 21а, Харків, 61145.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 7548 від 16.12.2021.
E-mail: office@ranok.com.ua. Тел. (057) 701-11-22.

Навчальний комплект з української мови для 1 класу з навчанням мовами національних меншин:

- навчальний посібник (у 2-х частинах);
- робочий зошит (у 2-х частинах);
- посібник для вчителя;
- мультимедійні матеріали.

Навчальний посібник:

Заснований на сучасних методиках вивчення української мови як державної.

Містить цікаві й компетентнісні завдання на розвиток комунікативних навичок, потрібних для життєвого успіху й ефективного навчання.

Передбачає інтерактивні стратегії навчання мови, рольові ігри, інсценівки, креативні вправи.

Залучає персонажів-посередників, які мотивують і супроводжують учнів упродовж навчального року.

 інтернет-підтримка

за QR-кодом або посиланням
rnk.com.ua/100887

Всі права захищені.

Заборонено без письмового дозволу власників авторських прав використовувати будь-яким чином цю книгу або будь-яку її частину.